

Uit het zicht

Persbericht Commissie Brouwer

Commissie concludeert: relatie tussen overlijden infiltrant en zijn werk Professionaliteit organisatie schiet tekort

Er is bij de uitvoering van undercoveroperaties te weinig aandacht voor het mentale welzijn van infiltranten. De professionaliteit van de speciale eenheid die deze operaties uitvoert schiet tekort. Er worden met undercoveroperaties grote successen geboekt, het middel is zeer effectief in de strijd tegen zware criminaliteit. Maar het werk is gevaarlijk en vraagt heel veel van politiemensen. Dat betekent dat de zorg voor hun welzijn voorop moet staan. Dat is nu onvoldoende geborgd. Dit concludeert de onderzoekscommissie onder voorzitterschap van Oebele Brouwer. Vandaag verscheen het rapport **Uit het zicht. De onafhankelijke commissie deed onderzoek naar een geval van suicide in een undercoveroperatie. Voorzitter Oebele Brouwer: “Deze politiemans deed belangrijk en gevaarlijk werk voor ons als samenleving. Het is verschrikkelijk om te zien dat het zo tragisch afloopt.”**

De commissie kan niet anders dan concluderen dat er een relatie is tussen het overlijden van de infiltrant en zijn werk. Een harde maar onvermijdelijke conclusie, aldus de commissie. Brouwer: “Een van de mensen die wij spraken formuleerde het zo: als hij groenteman was geweest had hij nog geleefd.”

De commissie onder voorzitterschap van Oebele Brouwer, voormalig Recherche Officier van Justitie en nu burgemeester van Achtkarspelen, heeft in opdracht van de Korpschef en de Politiechef van de Landelijke Eenheid onderzoek gedaan naar de omstandigheden rondom de suicide van een agent die werkzaam was in een undercover operatie. Daarnaast heeft de commissie onderzoek gedaan naar de protocollen en werkwijzen van de afdeling Werken onder Dekmantel, de afdeling die undercoveroperaties uitvoert.

Brouwer: “Werken onder Dekmantel is in de bestrijding van zware criminaliteit een onmisbaar middel geworden, met inmiddels vele successen. Dat middel moet naar ons stellige oordeel blijven bestaan. Maar dan moet dit middel niet alleen worden omgeven met wettelijke waarborgen. Het is nodig dat er, veel beter dan nu het geval is, wordt gewaarborgd dat de ethische aspecten die vastzitten aan werken onder dekmantel, goed worden afgewogen.”

Mentale stabiliteit is cruciaal voor een infiltrant. Werken in een heimelijke operatie kan alleen effectief en verantwoord worden gedaan door mensen die mentaal voldoende fit zijn. Het werk geeft immers een grote mentale belasting en dat brengt risico's voor de geestelijke gezondheid met zich mee. Daar moet meer aandacht voor komen en er moeten snel betere en waarschijnlijk nieuwe waarborgen worden gecreëerd. Het huidige systeem binnen en buiten de afdeling Werken Onder Dekmantel bevat deze waarborgen onvoldoende.

Brouwer: “We zien dat de infiltrant zich beter voordeed dan hij zich waarschijnlijk voelde. En we hebben ook gezien dat hij soms bewust zaken verhulde. Toch waren er voldoende signalen die opgepakt hadden kunnen en moeten worden.”

Operatie in Zevenbergschen Hoek

Op 14 april 2021 overleed in een woning in Zevenbergschen Hoek een politieman op tragische wijze. Uit onderzoek is gebleken dat hij zelf een einde aan zijn leven heeft gemaakt. De politieman werkte als infiltrant bij het team Werken onder Dekmantel. Hij werd sinds begin 2020 ingezet in een heimelijke operatie in Zevenbergschen Hoek. De politieman had als taak om met een verdachte en diens levenspartner een band op te bouwen. Uit het onderzoek blijkt dat hij gedurende de operatie het onderscheid tussen zichzelf en zijn coverrol steeds minder wist te maken. Toen het mannelijke subject in hechtenis werd genomen kreeg bovendien zijn relatie met het vrouwelijke subject een steeds intiemer karakter. Iets dat hij bewust verhulde.

Tijdens de operatie zijn door de politieman zelf, maar ook door zijn begeleiders meerdere ethische grenzen overschreden. Vanwege het geheime karakter van de operatie kan er geen detailinformatie publiek gemaakt worden.

Over de operatie in Zevenbergschen Hoek concludeert de commissie dat de risico's die de langdurige en intensive inzet van de infiltrant met zich meebrachten onderkend hadden kunnen en moeten worden. Het contact tussen de organisatie en de infiltrant had veel intensiever moeten zijn en de signalen die zijn gegeven over het mentale welzijn van de infiltrant aanleiding moeten zijn tot het nemen van maatregelen én, aan het eind, zelfs tot het beëindigen van zijn inzet.

Brouwer: “Er waren al vroeg allerlei signalen dat er dingen mis gingen. Die signalen zijn onvoldoende opgepakt. In de laatste maand werd steeds duidelijker dat het niet goed ging met de infiltrant. Er had, volgens ons, veel eerder en veel steviger ingegrepen moeten worden.”

Niet voor publicatie

Voor meer informatie: Marjolijn van Goethem, woordvoerder commissie Brouwer; 06 2359 0039